

Projektas „Europos kreditų perkėlimo ir kaupimo sistemos (ECTS) nacionalinės koncepcijos parengimas: kreditų harmonizavimas ir mokymosi pasiekimais grindžiamų studijų programų metodikos kūrimas bei diegimas“ VP1-2.2-ŠMM-08-V-01-001

DALYKO (MODULIO) APRAŠAS

Dalyko (modulio) pavadinimas	Kodas
Filosofijos įvadas	

Dėstytojas (-ai)	Padalinys (-iai)
Koordinuojantis: doc. dr. M. Gutauskas Kiti: dr. J. Tuleikytė	Filosofijos fakulteto Filosofijos katedra

Studijų pakopa	Dalyko (modulio) lygmuo	Dalyko (modulio) tipas
Pirmoji	1	Privalomas

Igyvendinimo forma	Vykdymo laikotarpis	Vykdymo kalba (-os)
Auditorinis ir savarankiškas darbas	Rudens semestras	Lietuvių

Reikalavimai studijuojančiajam	
Išankstiniai reikalavimai: Nėra	Gretutiniai reikalavimai (jei yra):

Dalyko (modulio) apimtis kreditais	Visas studento darbo krūvis	Kontaktinio darbo valandos	Savarankiško darbo valandos
5	130	48	82

Dalyko (modulio) tikslas: studijų programos ugdomos kompetencijos		
<p>Siekiami supažindinti studentus su filosofijos fenomenu Vakarų kultūroje, su istoriniais šio fenomeno pokyčiais ir filosofijos vaidmeniu šiuolaikiniame pasaulyje. Filosofijos įvado studijomis bus mėginama kompensuoti specializuoto mąstymo įpročius ir išplėsti studentų mąstymo horizontą. Tai bus daroma tiek supažindinant studentus su filosofijos tradicijai pamatiniais tekstais, tiek pagreičiui ugdant reflektyvius ir universalaus mąstymo įgūdžius. Filosofijos įvado studijos padės suprasti ir vertinti juos supantį socialinį ir gamtinį pasaulį, atpažinti skirtingus mąstymo tipus, jų prielaidas ir sąlygas. Šios studijos vystys studentų supratimą apie žmogiškąsias vertybes, jų hierarchiją ir angažavimosi konkrečioms vertybėms motyvaciją. Mokinsis analizuoti ir vertinti besikeičiančio pasaulio pasaulėžiūrinius, politinius, kultūrinius procesus, jų galimus iššūkius bei socialines ir etines pasekmes.</p>		
Dalyko (modulio) studijų siekiniai	Studijų metodai	Vertinimo metodai
<ul style="list-style-type: none"> - įgyti išmanymą apie filosofijos reiškinio prigimtį ir paskirtį; - suprasti filosofijos vaidmenį šiuolaikiniame pasaulyje; - įsisąmoninti reflektuojančio ir universalaus mąstymo svarbą; 	<p>probleminis dėstymas, aktyvaus mokymosi metodai (dialogai su konkrečiais studentais, grupinė diskusija)</p>	<p>pranešimas, egzaminas</p>
<p>gebės taikyti žinias apie filosofines koncepcijas ir problemas, patys formuluos klausimus ir plėtos probleminio lauko supratimą.</p>	<p>Pranešimo arba teksto pristatymo parengimas.</p>	<p>trumpas (iki 10 min) pranešimas</p>
<ul style="list-style-type: none"> - gebės analizuoti filosofinius tekstus, įvertinti jų parašymo istorinį kontekstą ir rekonstruoti jų teorines prielaidas; - gebės analizuoti ir kritiškai vertinti filosofijos reiškinį apskritai ir atpažinti jo istorinius etapus; - gebės aptarinėti ir kritiškai analizuoti žmogiškąsias vertybes; daryti išvadas ir vertinti 	<p>filosofinio teksto analizė seminare, aktyvaus mokymosi metodai (dialogai su konkrečiais studentais, grupinė diskusija).</p>	<p>trumpas (iki 10 min) pranešimas ir jo gynimas seminaro metu, teksto pristatymas, komentavimas, kokybiškas dalyvavimas diskusijoje.</p>

besikeičiančio pasaulio pasaulėžiūrinius, politinius, kultūrinius procesus, jų galimus iššūkius bei socialines ir etines pasekmes.		
- bus pasirengę savarankiškai semtis žinių apie filosofiją, gilinti supratimą apie filosofijos vietą šiuolaikiniame pasaulyje: gebės rinkti, analizuoti ir aktualizuoti informaciją.	tiriamieji metodai (informacijos paieška, literatūros skaitymas, pranešimo ir rašto darbo rengimas ir pristatymas)	pranešimas
- gebės diskutuoti, logiškai argumentuoti ir bendradarbiauti su kolegomis svarstydami filosofines ir kultūrinės problemas.	grupės diskusija	temos ar problemos svarstymas, kokybiškas dalyvavimas diskusijoje.

Temos	Savarankiškų studijų laikas ir užduotys					Užduotys
	Paskaitos	Konsultacijos	Seminarai	Visas kontaktinis darbas	Savarankiškas darbas	
1. Filosofijos prigimtis Vakarų filosofijos atsiradimo istorinės aplinkybės ir teorinės prielaidos. Teorinio mąstymo ypatybės. Filosofijos ir mitologijos, filosofijos ir kitų mokslų santykis. Nuostaba, abejonė ir ribinės situacijos kaip filosofijos šaltiniai. Antikinės filosofijos pagrindiniai bruožai. Filosofija kaip meilė išminčiai ir išmintingo gyvenimo būdo paieška.	6			6	3	Paskaitų medžiagos analizė, vadovėlio studijos – E. Nekrašo, „Filosofijos įvado“, įvadinė dalis.
Seminaras: filosofija – išmintingo gyvenimo siekis.			4	4	8	Platono (<i>Valstybė</i>) ir Aristotelio (<i>Nikomacho etika</i>) tekstų analizė; pranešimo rengimas, pasiruošimas seminarui, diskusija seminare (Bibliografinės nuorodos, puslapių skaičius, klausimai tekstui iš: M. Gutauskas „Filosofijos įvadas. Seminarų užduotys“ 1.2, 5.1 ir 5.2 skyriai).
2. Antikinė ontologija. Daiktų pradų paieškos ikisokratikų filosofijoje. Platono ir Aristotelio pozicijų skirtumai.	2			2	1	Paskaitų medžiagos analizė, vadovėlio studijos – E. Nekrašas, „Filosofijos įvadas“, I dalis.
3. Antikos ir Viduramžių filosofijos panašumai ir skirtumai. Proto ir tikėjimo, filosofijos ir teologijos santykis ir konfliktas (Augustinas, Akvinitis).	2			2	1	Paskaitų medžiagos analizė, filosofijos tekstų skaitymas laisvai pasirinkus iš literatūros sąrašo.
4. Naujųjų laikų pažinimo teorija. Ginčai apie mokslinio žinojimo prigimtį ir mokslinius metodus. Racionalizmo ir empirizmo ginčas, subjekto filosofijos formavimasis. (F. Bacon, J. Locke, R. Descartes). I. Kanto transcendentalinė filosofija. Epistemologinės problematikos tąsa šiuolaikinėje filosofijoje. Mokslinis žinojimas ir faktų fiksavimo problema (A. Chalmers). Kalba ir žmogaus pasaulis (E. Husserl, M. Heidegger, A. Maceina)	6			6	3	Paskaitų medžiagos analizė, vadovėlio studijos – E. Nekrašas, „Filosofijos įvadas“, I dalis.
Seminaras: pažinimo struktūra			4	4	8	R. Descartes'o (<i>Metafiziniai</i>

						<i>apmąstymai</i>) ir I. Kanto (<i>Grynojo proto kritika</i>) tekstų analizė, pranešimo rengimas, pasiruošimas seminarui, diskusija seminare (M. Gutauskas „Filosofijos įvadas. Seminarų užduotys“ 3.2 ir 3.3 skyriai).
5. Apšvietos filosofijos programinės idėjos: filosofijos ir kitų mokslų pertvarka bei šios pertvarkos numatomas vaidmuo visuomenės pažangoje. I. Kanto praktinio proto ribų kritinė analizė.	2			2	1	Paskaitų medžiagos analizė.
6. Egzistencinė filosofija. Egzistencijos ir gyvenimo sampratos S. Kierkegaardo ir F. Nietzsche' s filosofijoje. Autentiškos ir neautentiškos egzistencijos perskyra XX a. filosofijoje.	4			4	2	Paskaitų medžiagos ir vadovėlio analizė.
Seminaras: Istorija ir žmogaus egzistencija			2	2	4	F. Nietzsche' s teksto nagrinėjimas, pranešimo rengimas, pasiruošimas seminarui, diskusija seminare (M. Gutauskas „Filosofijos įvadas. Seminarų užduotys“ 6.2 skyrius).
7. Filosofija ir šiuolaikinio pasaulio iššūkiai. a. Tikroviškumo transformacijos, simuliacrai ir simuliacija (J. Baudrillard) b. Vartotojai ir vartotojų visuomenė (J. Baudrillard, Z. Baumanas). c. Antikinis kinizmas ir šiuolaikinis cinizmas (P. Sloterdijk, A. Sverdiolas). d. Panoptizmas ir disciplinarinė visuomenė (M. Foucault).	10			10	5	Paskaitų medžiagos analizė.
Seminarai: Žmogus šiuolaikinėje visuomenėje			6	6	12	J. Baudrillardo (<i>Simuliacrai ir simuliacija</i>), Z. Baumano (<i>Vartojamas gyvenimas</i>) ir M. Foucault (<i>Disciplinuoti ir bausti</i>) tekstų analizė, pranešimo rengimas, pasiruošimas seminarui (M. Gutauskas „Filosofijos įvadas. Seminarų užduotys“ 2.2, 7.3 skyriai ir knygos „Vartojamas gyvenimas“ „Įvadas“, I ir II dalys).
Filosofijos tekstų skaitymas laisvai pasirinkus iš literatūros sąrašo. Vadovėlio, paskaitų medžiagos ir seminarų išvadų apibendrinimas ir ruošimasis egzaminui.					34	Egzaminas raštu.
Iš viso	32		16	48	82	

Vertinimo strategija	Svoris proc.	Atsiskaitymo laikas	Vertinimo kriterijai
Darbas auditorijoje	30%	Semestro metu	Vertinami šie aspektai: aktyviai dalyvauja diskusijoje, atsako į klausimus (10%), formuluoja problemas ir klausimus, kritiškai vertina nagrinėjamo autoriaus poziciją (10%), kritiškai vertina savo ir kitų pasisakymus, kūrybiškai randa konstruktyvius sprendimus iškeltais klausimais (10%).
Pranešimai seminare	20%	Semestro metu	Vertinami šie pranešimų aspektai: problemos formulavimas (5%), nagrinėjamos koncepcijos rekonstrukcija (5%), pranešimo struktūra, analitiškumas (5%), gebėjimas naudotis šaltiniais ir antrine literatūra (5%).
Egzaminas raštu	50%	Sesijos	Vertinami šie darbo aspektai:

		metu	išmano filosofijos reiškinio prigimtį ir paskirtį, supranta filosofijos vaidmenį europinėje kultūroje ir šiuolaikiniame pasaulyje (10%), išmano pamatines filosofijos problemas, kryptis ir koncepcijas (20%), gali kritiškai vertinti filosofijos pateiktus atsakymus į iškeltas problemas (10%), atpažįsta koncepcijų prielaidas ir priklausomybę istoriniam kontekstui (10%).
--	--	------	---

Autorius	Leidimo metai	Pavadinimas	Periodinio leidinio Nr. ar leidinio tomas	Leidimo vieta ir leidykla ar internetinė nuoroda
Privalomoji literatūra				
E. Nekrašas	2004	<i>Filosofijos įvadas</i>		Vilnius: Mokslo ir enciklopedijų l-kla
M. Gutauskas	2010	<i>Filosofijos įvadas. Seminarų užduotys</i>		http://www.fsf.vu.lt/dokumentai/katedros/filosofijos/Gutauskas/M_Gutauskas_Filosofijos_ivadas.pdf
Platonas	2000	<i>Valstybė</i> (p. 7–58, 265–302)		Vilnius: Pradai
Aristotelis	1990	„Nikomacho etika“, in: <i>Rinktiniai raštai</i> (p. 63–122)		Vilnius: Mintis
R. Dekartas	1978	„Metafiziniai apmąstymai“, in: <i>Rinktiniai raštai</i> (p. 164–225)		Vilnius: Mintis
I. Kantas	1996	<i>Grynojo proto kritika</i> (p. 35–42, 55–85, 98–110, 115–119)		Vilnius: Mintis
F. Nietzsche	1996	„Apie istorijos žalą ir naudingumą“, in: <i>Kultūra ir istorija</i> , p. 43–60		Vilnius: Kultūros ir meno institutas
J. Baudrillard	2002	<i>Simuliakrai ir simuliacija</i> (p. 7–28)		Vilnius: Baltos lankos
M. Foucault	1998	„Panoptizmas“, in: <i>Disciplinuoti ir bausti</i> (p. 232–267)		Vilnius: Baltos lankos
Z. Baumanas	2011	<i>Vartojamas gyvenimas</i> (p. 7–150)		Vilnius: Apostrofa
Papildoma literatūra				
A. Anzenbacher	1992	<i>Filosofijos įvadas</i> (p. 15–53, 83–71)		Vilnius: Katalikų pasaulis
K. Jaspers	1998	<i>Filosofijos įvadas</i> (p. 7–29)		Vilnius: Pradai
W. Tatarkiewicz	2001–2003	<i>Filosofijos istorija</i>	I–III tomai	Vilnius: Alma littera
S. Jankauskas	2015	<i>Platonas: Filosofavimas grožio akivaizdoje</i>		Vilnius: VU leidykla
J. L. Ackrill	1994	<i>Aristotelis</i>		Vilnius: Pradai
I. Kantas	1974	„Moralės metafizikos pagrindai“, in: <i>Filosofijos istorijos chrestomatija. XIX ir XX amžių Vakarų Europos ir Amerikos filosofija</i> . (p. 20–31)		Vilnius: Mintis
S. Kierkegaard	1995	<i>Baimė ir drebėjimas</i> (p. 76–126)		Vilnius: Aidai
P. Sloterdijk	1999	Ciniškojo proto kritika (p. 26–32, 265–280, 323–334)		Vilnius: Alma littera
Z. Bauman	2002	<i>Globalizacija: pasekmės žmogui</i> (p. 7–86, 119–156)		Vilnius: Strofa

M. Gutauskas	2013	„Cinizmas, ciniškasis realizmas ir ciniška sąmonė“ in: <i>Sekuliarizacija ir dabarties kultūra</i> (p. 157-220)		Vilnius: VU leidykla
--------------	------	---	--	----------------------